

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії та методики її навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК01 ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Спеціальність І7 Терапія та реабілітація

Освітня програма «Фізична терапія»

Психолого-природничий факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Історія України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю І7 Терапія та реабілітація, освітньо-професійною програмою «Фізична терапія».

Мова навчання: українська

Розробник: доц. кафедри історії та методики її навчання, к.і.н., Оксана ГУМЕНЮК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії та методики її навчання РДГУ
Протокол від 2 вересня 2025 року № 1.

Завідувачка кафедри історії та методики навчання

доц.Оксана ГУМЕНЮК

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від 10 вересня 2025 року № 7.

Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету

Ірина ТРОХИМЧУК
(підпис)

(прізвище та ініціали)

© Гуменюк О.В., 2025 рік
©РДГУ, 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	Обов'язкова	
Модулів 1	Спеціальність: І7 Терапія та реабілітація Спеціалізація І7.01 Фізична терапія	Рік підготовки:	
Змістових модулів 2		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалаврський	20 год.	
		Практичні, семінарські	
		10 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		60	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – ознайомити з вузловими подіями історичного минулого українського народу, прослідкувати зародження й трансформації української національної та державної ідеї, максимально сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти патріотичних почуттів, культури інтелігентних людей громадянського суспільства та сприяти розумінню причетності кожного до розбудови сучасного і майбутнього нашої держави.

Завдання:

- на основі широкого залучення джерел та наукової літератури закріпити та поглибити у здобувачів здобуті ними в середніх навчальних закладах знання про історичний поступ України, народів (племен, етносів), які мешкали в різний час на її території, показати цей процес у діалектичній єдності загального й особливого;
- навчити здобувачів працювати з історичними джерелами та спеціальною історичною літературою. Привити їм уміння правильно оформляти методологічний і технічний інструментарій наукових досліджень;
- сприяти виробленню наукового бачення суспільних явищ, подій, тенденцій минулого та сучасного, вмінню трактувати їх з позицій наукових принципів історизму, об'єктивності, всебічності, логічності та робити порівняльний аналіз подібних процесів у різних країнах, визначаючи загальне та відмінне;
- належну увагу приділити трактуванню історичних фактів з позицій принципів історизму, об'єктивності, всебічності, логічності;
- в формувати повагу до історичного минулого свого народу, стимулюючи у здобувачів прагнення бути свідомими громадянами своєї держави.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні набути таких **компетентностей**:

ЗК 09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК 07. Здатність провадити професійну діяльність для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту.

3. Очікувані результати навчання

Програмні результати навчання:

РН 06. Розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі; розуміти основні філософські категорії та поняття.

РН 16. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні знати:

- ✓ Основні етапи історії (Київська Русь, козацтво, модерні періоди тощо).
- ✓ Виникнення та розвиток держави, права, культури.
- ✓ Головні історичні постаті та найважливіші події.
- ✓ Культурні особливості та досягнення, зокрема українського відродження.
- ✓ Витоки нації та її місце в загальнолюдських процесах.

вміти:

- ✓ Аналізувати політичні та правові процеси, причинно-наслідкові зв'язки.
- ✓ Порівнювати історичні процеси в Україні та інших країнах.
- ✓ Використовувати історичні знання для розуміння сучасних проблем.
- ✓ Визначати результати та наслідки історичних подій.
- ✓ Формувати науковий світогляд та громадянську позицію.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія України від найдавніших часів до середини XIX ст.

Тема 1. Вступ. Державотворчі процеси в епоху раннього середньовіччя. у IX - першій половині XI ст.

Територія, етнічний склад населення. Середнє Подніпров'я - політичне ядро імперії Рюриковичів. Органи управління. Централізаційна політика київських князів у X - першій половині XI ст. Адміністративні і релігійні реформи. Причини наростання місцевого сепаратизму та княжих міжусобиць. Роль Руської держави в міжнародних відносинах середньовічної Європи. „Епоха вікінгів" у Східній Європі та її вплив на політичні процеси. Політична трансформація Київської Русі у другій половині XI - першій половині XIII століття. Перетворення централізованої Руської держави у федерацію (конфедерацію) земель-князівств. Політичні підсумки Любецького з'їзду. Перерозподіл владних функцій між київським і місцевими князями в другій половині XII - у першій половині XIII ст. Інститут київського старійшинства. Вплив зовнішніх чинників на політичний розвиток руських князівств (половецька загроза, монгольські завоювання).

Тема 2. Консолідація південно-західних руських земель. Утворення Галицько-Волинського князівства.

Об'єднавча політика князя Романа Мстиславовича. Спроба відновлення Руської федерації. Боротьба галицько-волинських володарів за утвердження самодержавства. Політичний феномен галицького боярства. Зовнішні впливи на політичну ситуацію у Галицько-Волинській державі (Польща, Угорщина, Золота Орда). Внутрішні реформи і зовнішня політика Данила Романовича. Коронація 1253 р. - визнання провідної ролі галицько-волинського володаря в політичному житті Центрально-Східної Європи.

Тема 3. Автономний розвиток українських земель в складі Литви і Польщі у XIV - першій половині XVI століття.

Відновлення руських удільних князівств у складі Великого князівства Литовського, Руського та Жемантійського – полі етнічної литовсько-білорусько-української держави. Політика Гедиміновичів. Роль руських князів і боярства в політичному житті Великого князівства Литовського і королівства Польщі. Зміни політичного статусу та адміністративно-територіального устрою українських земель у XV - першій половині XVI ст. Вплив литовсько-польських уній на суспільно-політичні процеси. Політика польського уряду на українських територіях та її наслідки. Остаточна втрата автономних прав українських земель після Люблінської унії 1569 р.

Тема 4. Суспільно-політичний феномен українського козацтва.

Чинники формування і перетворення козацтва в провідну верству українського суспільства. Запорізька Січ-розвиток українських республіканських традицій державотворення. Військове мистецтво козаків. Участь козацьких військ у військових кампаніях Речі Посполитої і інших європейських держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).

Тема 5. Вплив церкви на суспільно-політичне життя українських земель у XVI - першій половині XVII ст.

Церковні відносини на українських землях у XIV – першій половині XVII ст. Реформація й контрреформація та її вплив на розвиток релігійних стосунків в Україні. Поширення ідей протестантизму. Діяльність ордену єзуїтів. Причини кризовою стану православної церкви у XVII ст. Релігійна і культурно-просвітницька діяльність братств. Полеміка з приводу унії. Брестська унія та її значення в історії українського народу. Розкол українського суспільства. Перехід магнатсько-шляхетської верстви в католицьку віру - втрата української політичної еліти. Політичний контекст боротьби українського козацтва за православну церкву. Реформи Петра Могили.

Тема 6. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Передумови, гасла, учасники революції. Хронологічні рамки. Початок процесу відновлення української державності. Модель влади в Гетьманщині. Становлення політичної системи. Кристалізація полково-сотенного устрою. Зміни в соціальній структурі суспільства. Формування нової української еліти. на основі провідної ролі козацтва та частини шляхти, що підтримала українську революцію. Привілейоване становище церкви. Міщанство. Перетворення селянства на вільний стан.

Переяславська рада та укладення Березневих статей. Значення революції середини XVII ст. в історії України та Східної Європи.

Тема 7. Руїна, подолання її наслідків та антимосковський виступ під проводом І. Мазепи. Руїнування державних структур Гетьманщини та інтеграція українських земель до складу Російської імперії.

Причини та характер громадянської війни. Основні угруповання козацької старшини. Гетьманство І. Виговського. Укладення Гадяцького договору як цивілізаційної альтернативи Переяславсько-Московської системи 1654 року. Основні віхи правління: Ю. Хмельницького, П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного. Характеристика договорів з Москвою та Польщею. Польсько-російські домовленості та поділ України. Малоросійський приказ та його діяльність. Козацтво Правобережної України останньої чверті XVII – початку XVIII ст. запорізька Січ в політичній боротьбі двох берегів Дніпра. Подолання наслідків Руїни на Лівобережжі в період правління І. Самойловича. Гетьманщина на зламі XVII – XVIII ст. Спроба І. Мазепи звільнити Україну від московської зверхності. Діяльність П. Орлика та його конституція. Становище Православної Церкви під російським скіпетром. Розвиток української культури у II половині XVII ст. Адміністративно-територіальний устрій Гетьманщини, Слобожанщини та Запорізької Січі. Обмеження української державності в роки правління І. Скоропадського. Протистояння Першої Малоросійської колегії з українським урядом на чолі з П. Полуботком. Гетьманство Д. Апостола. “Правління гетьманського уряду”. Нереалізовані можливості: К. Розумовський. Друга Малоросійська колегія: поступова ліквідація залишків української автономії. Відміна полково-сотенного устрою на Слобожанщині і запровадження російського адміністративно-територіального устрою. Знищення Запорізької Січі. Основні етапи функціонування Православної та Греко-католицької Церков. Розвиток української культури у XVIII ст. .

Тема 8. Суспільні та соціально-економічні відносини на українських землях у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій.

Адміністративно-територіальний устрій України у складі Російської імперії. Самодержавство як політична система. Завершальна фаза інтегрування українських земель. Включення Південної України та Криму до імперії. Правобережна Україна: річпосполитський спадок і нові російські порядки. Реформи 1860—1870-х років в Російській імперії. Державна служба в українських губерніях Російської імперії: чиновницький апарат у відносинах з центральною владою і місцевим населенням. Наддніпрянська Україна як об'єкт міжнародної політики.

Адміністративно-територіальний поділ підавстрійської України. Реформи «освіченого абсолютизму». Організація державної влади. Формування австрійського бюрократичного централізму. Конституційні реформи 1860-х років. Утвердження принципу автономії «коронних країв». Організація місцевого самоуправління. Образ австрійської влади в українській громадській думці.

Соціальні стани у Наддніпрянській Україні до 1860-х років. Аграрна реформа 1861 року. Ментальність і соціальна поведінка українських селян. Індустріалізація: економічний і соціальний аспекти. Міста підросійської України як промислові, торговельні та фінансові центри.

Соціальні верстви в Галичині, на Буковині й Закарпатті: шляхта, селяни, міщани. Економічне становище українських регіонів у складі Габсбурзької монархії (до 1848 року). Аграрне законодавство Марії Терезії та Йосифа II. Аграрна реформа 1848 року. Ремісничє виробництво і початки індустріалізації.

Тема 9. Українське «національне відродження» в контексті європейської історії кінця XVIII — першої половини XIX століть.

Вплив Французької революції на ідейний клімат Центрально-Східної Європи. Принцип суверенітету нації. «Винайдення Східної Європи». Вплив німецького Романтизму на розвиток українського національного руху. Наступність козацького (малоросійського) патріотизму. Харківські романтики. «Ідеологічна» функція літературної творчості Івана Котляревського і Тараса Шевченка. Ідея слов'янської взаємності та «український месіанізм». «Руська трійця». Кирило-Мефодіївське товариство. Роль Церкви у формуванні основ новочасного українського суспільства. «Українське питання» у баченні російської та австрійської влади й громадськості.

Змістовий модуль 2. Новітня історія України.

Тема 10. Інституційний розвиток та ідейні основи українського руху в другій половині XIX століття.

Інтелектуальне співтовариство як засіб інституціоналізації українського руху в Російській імперії. Громадівські гуртки 1860-х років. Хлопомани. Стара Київська громада. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. Братство тарасівців. Утворення Революційної української партії. Народництво («народолюбство») як світоглядна основа українського руху в Російській імперії. Концептуалізація національної історії: М. Костомаров, П. Куліш, В. Антонович, М. Грушевський. Політичні ідеї М. Драгоманова. «Культурницька» і «політична» течії в українському русі. Ідея національної єдності українців. Реакція російської громадськості й імперської влади на розвиток українського руху (Валуєвський циркуляр, Емський указ).

Формування інституційної інфраструктури українського руху в Австрійській (Австро-Угорській) монархії. Головна Руска Рада. Народовецькі громади. Товариство «Просвіта». Наукове товариство імені Шевченка. Українське представництво («Руський клуб») у Галицькому крайовому сеймі. Редаційні гуртки «Слова» та «Діла». Утворення українських політичних партій у Галичині: Русько-українська радикальна партія, Українська національно-демократична партія, Українська соціал-демократична партія. Національно-політичні орієнтації українського суспільства в Галичині, на Буковині й Закарпатті. Концепція «органічної праці». «Націоналізація» селянства. «Українське питання» в політиці австрійської влади.

Тема 11. Модернізація українського суспільства на початку XX століття.

Політизація українського руху на Наддніпрянській Україні. Українська політична думка: між федеративністю і самостійністю. Вплив революції 1905—1907 років на український рух. Українська громада в Державній Думі. Українська інтелігенція та селянство: проблеми взаємодії. Розгортання масового українського національного руху в Галичині. Утвердження в Галичині ідеї національної єдності та державного суверенітету України (Поняття «українського П'ємонту»). Українсько-польський конфлікт. Боротьба за український університет у Львові та реформу виборчого права. Еміграція. Традиція й «модерн». Україна в геополітичному просторі початку XX ст. і проблема відновлення державності та соборності нації. Концепція українського націоналізму та модель української держави у візії М.Міхновського. Відновлення Української держави в програмних документах українських партій початку XX ст. Національна ідея у теоретичній спадщині М.Грушевського.

Тема 12. Українська національна революція 1917-1920 рр. та пошуки оптимальних моделей її реалізації.

Питання федерації, конфедерації та самостійності України в теоретичній думці та практичній діяльності лідерів українського державотворення 1917-1920 рр. Проблема територіальної та духовної соборності нації. Політичні режими в Україні 1917-1920 рр., їх роль у формуванні ефективного державного апарату. Конфлікт соціальних й національних пріоритетів в державотворчих процесах та їх вплив на долю української державності. Українська політична еліта доби національної революції: проблема соціальної самодостатності, національної самоідентифікації, політичної та державницької зрілості. Українське селянство в політичному протистоянні національних та міждержавних інтересів, його вплив на долю української революції.

Тема 13. Військово-дипломатична складова національного державотворення 1917-1920 рр.

Національна мілітарна традиція у свідомості українців на початку XX ст. Перша світова війна і її вплив на мілітаризацію українського суспільно-політичної думки та суспільства. Військовий фактор у діяльності українського державного проводу та його місце у державотворчих процесах. Військова еліта України 1917-1920 рр.

Центральна Рада й вихід України на міжнародну арену. М.Грушевський і формування зовнішньополітичної стратегії України. Україна у геополітичних планах воюючих держав на завершальному етапі Першої світової війни. Дилема зовнішньополітичних орієнтирів України доби визвольних змагань: Схід-Захід, спроби її розв'язання, наслідки, уроки.

Тема 14. Національно-визвольний рух в Україні 20-х-80-х років XX ст.: еволюція світоглядних концепцій, форм та методів діяльності.

Радянська Україна (УРСР) – проект нейтралізації українського національного руху; (відступи в культурі та економіці на тлі встановлення однопартійності у 20-х роках, українська інтелігенція у жорнах репресій 30-х років XX ст., голодомори, як спосіб нейтралізації українського селянства). Напрямки української суспільно-політичної думки:

інтегральний націоналізм, в контексті тоталітарних та праворадикальних рухів 20-х-30-х років ХХ ст. ,націонал-комунізм, монархізм. Українські політичні організації та рухи в роки Другої світової війни. Формування нових кордонів України. Радянізація західноукраїнських земель, Буковини та Закарпаття: методи проведення та наслідки. Зміни соціальної структури українського суспільства у повоєнний період, специфіка економічного та культурного розвитку в УРСР, Польщі, Румунії та Чехословаччині. Ментальні особливості повоєнного суспільства, «здобутки» державної політики у витворенні єдиної спільноти «радянський народ». Моральні та духовні втрати як наслідок атеїзації суспільства; буденне життя пересічного українця. Еволюція українського національного руху у повоєнний період: від збройного опору до культурницького руху «шістдесятників» та політичної опозиції. Інституційні форми дисидентського руху, еволюція поглядів українських дисидентів, пошуки нових форм боротьби та ступінь їх впливу на українську громадськість. Національно-визвольні рухи у європейських державах «соціалістичного табору» на посилення відцентрових настроїв в українському суспільстві. Українське суспільство в умовах деструкції радянської тоталітарної системи у другій половині 1980-х рр. Кристалізація державницького напрямку в діяльності політичних партій та організацій та його рецепція громадськістю України.

Тема 15. Українське державотворення в умовах незалежності.

Особливості посттоталітарного суспільства та його вплив на державотворчі процеси в Україні. Соціальна структура населення сучасної України, особливості економічного розвитку; міжконфесійні суперечності, посилення впливу Церкви на всі сфери життя суспільства; економічне та соціальне розшарування сучасного суспільства. Проблема формування духовного простору України і консолідації нації; суперництво архаїчних та модерних ідей у національному інтелектуальному середовищі щодо перспектив розвитку країни. Україна у сучасному світі і проблема вибору геополітичних орієнтирів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Історія України від найдавніших часів до середини ХІХ ст.												
Тема1. Вступ. Державотворчі процеси в епоху раннього середньовіччя. у IX - першій половині ХІ ст.		1				4						
Тема 2. Консолідація південно-західних		1	2			4						

руських земель. Утворення Галицько-Волинського князівства.											
Тема 3. Автономний розвиток українських земель в складі Литви і Польщі у XIV - першій половині XVI століття.		1				6					
Тема 4. Суспільно-політичний феномен українського козацтва.		1				4					
Тема 5. Вплив церкви на суспільно-політичне життя українських земель у XVII - першій половині XVIII ст.		1	2			6					
Тема 6. Українська революція середини XVII ст.		1				6					
Тема 7. Руїна, подолання її наслідків та антимосковський виступ під проводом І. Мазепи. Руйнування державних структур Гетьманщини та інтеграція українських земель до складу Російської імперії.		1				6					
Тема 8. Суспільні та соціально-економічні відносини на українських землях у складі Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій.		1				4					
Тема 9. Українське «національне відродження» в контексті європейської історії кінця XVIII — першої половини XIX століть.		1	2			6					
Разом за змістовим модулем 1	68	9	6			46					

Змістовий модуль 2. Україна модерна												
Тема 10. Інституційний розвиток та ідейні основи українського руху в другій половині XIX століття.		2				4						
Тема 11. Модернізація українського суспільства на початку XX століття.		1				4						
Тема12. Українська національна революція 1917-1920 рр. та пошуки оптимальних моделей її реалізації.		2	2			4						
Тема13. Військово-дипломатична складова національного державотворення 1917-1920 рр.		2	2			2						
Тема14. Національно-визвольний рух в Україні 20-х-80-х років XX ст.: еволюція світоглядних концепцій, форм та методів діяльності.		2				2						
Тема15. Українське державотворення в умовах незалежності.		2										
Разом за змістовим модулем 2	40	11	4			24						
Усього годин	90	20	10			60						

6. Теми семінарських занять не передбачено

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Київська Русь та її місце в історичній долі українського народу.	2
2.	Тема 2. Визвольна війна 1648-1651 рр.: роль та значення для української історії.	2

3.	Тема 3. Українські землі під владою Австро-Угорської та російської імперій (кін. XVIII – XIX ст.).	2
4.	Тема 4. Українська національно-демократична революція (1917-1920 рр.).	2
5.	Тема 5. УРСР в умовах утвердження тоталітарного ладу (1929-1939 рр.).	2
	Разом	10

8. Теми лабораторних занять - не передбачено

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Соціально-економічний розвиток країни. Бояри і дружинники. Холопи і смерди. «Руська правда».	4
2.	Тема 2. Перекладна та оригінальна література. Життя святих, апокрифи, проповіді. «Поученіє» В.Мономаха. «Слово про закон і благодать» Іларіона. «Слово о полку Ігоревім» і суперечки навколо нього.	4
3.	Тема 3. Зміни в соціальній структурі населення в XI-XIIст. Продовження процесу формування української нації. Вплив загальноєвропейських процесів феодальної роздробленості і подальшої національної консолідації на етнополітичні процеси в Україні-Русі	4
4.	Тема 4. «Золоте десятиліття» польської шляхти (1638-1648) – затишшя перед бурею.	4
5.	Тема 5. Наступ католицизму на українські землі і криза православ'я. І.Вишенський. Причини, суть та наслідки Берестейської унії (1596).	4
6.	Тема 6. «Сонце Руїни» - П.Дорошенко (1665-1676). Боротьба з претендентами на гетьманську булаву – Дрозденком, П.Суховієм, М.Ханенком. Митрополит Й.Тукальський. Розгром польського війська під Брацлавом (1666) і похід П.Дорошенка в Галичину 1667 р. Похід на Лівобережжя 1668 р. і тимчасове об'єднання українських земель. Визнання протекторату Туреччини над Україною (1669). Перемога під Батогом і другий похід у Галичину (1672). Буцацька угода і її наслідки для України	4
7.	Тема 7. Українська держава за гетьманування І. Мазепи.	2
8.	Тема 8. Посилення наступу російського царизму на автономний устрій України.	4

	Гетьман К.Розумовський, його діяльність.	
9.	Тема 9. Скасування козацького устрою на Слобожанщині Знищення Запорозької Січі, доля українського козацтва.	4
10.	Тема 10. Україна в революції 1905-1907 рр. Стратегія і тактика різних політичних угруповань. Робітничий і селянський рухи. Заворушення в армії і на флоті. Активізація національно-визвольного руху. «Хлібороб» і брати В. та С. Шемети. Громадсько-політична діяльність Є.Чикаленка. Повернення в Київ М.Грушевського. В.Доманицький і перше повне видання «Кобзаря» Т.Шевченка. Відкриття «Просвіти» і українських клубів	4
11.	Тема 11. Більшовицька агресія проти Директорії УНР. Політика „воєнного комунізму” в Україні.	2
12.	Тема 12. Антиукраїнська політика російських окупаційних властей в Галицько-Буковинському губернаторстві. Арешти А.Шептицького, інших західноукраїнських лідерів. Масові депортації західноукраїнського населення у глиб Росії. Насильницьке запровадження православ'я в Галичині. Співпраця лідерів галицьких москвофілів з окупантами.	4
13.	Тема 13. Українізація (1923-1933) – реалізація корінних потреб українського народу чи свідомо провокація з боку центральних властей? Основні напрямки її реалізації. Націонал-комунізм. Політичні погляди М.Скрипника, О.Шумського, М.Хвильового.	4
14.	Тема 14. Боротьба українських політичних партій та угруповань за вплив на діаспору. Активізація політичного життя української еміграції в 20-30 рр. Створення Союзу українських робітничих організацій США (1924 р.). Заснування Союзу українок США (1925) та Канади (1926). Їхня діяльність.	4
15.	Тема 15. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.). Встановлення радянської політичної системи в Західній Україні (17.IX.1939- 22. VI.1941 рр.). Початок Другої світової війни (1.IX.1939 р.) і вступ радянських військ у Східну Галичину і Західну Волинь (17.IX.1939 р.). Радянсько-німецький договір про дружбу від 28. IX.1939 р. і встановлення державного кордону між СРСР і Німеччиною.	2
16.	Тема 16. Україна в період остаточної кризи радянської політичної системи (60-90-ті рр.). П.Шелест на чолі ЦК КПУ (1963-1972) – оцінка його діяльності. Жовтневий (1964) пленум ЦК КПРС і його наслідки для України. Розгром «Празької весни» 1968 р. і посилення політичної реакції в УРСР.	4
17.	Тема 17. Масове пробудження політичної активності в Україні.	2

	Відродження УАПЦ та легалізація УГКЦ. Зародження НРУ. «Українська хвиля» 21.I.1990 р. Вибори до Верховної Ради УРСР (III.1990 р.) і їхні наслідки. «Народна Рада». Студентська голодовка в Києві (2-17.X.1990 р). Формування багатопартійної системи. Серпневий (1991) заколот у Москві і його наслідки для України. Акт проголошення незалежності України від 24.VIII.1991 р. Загальноукраїнський референдум 1.XII.1991 р. Денонсація 8.XII.1991 р. договору від 30.XII.1992 р. про утворення СРСР.	
Разом		60

10. Індивідуальні завдання

Мета: перевірка засвоєних знань та способів тлумачення основних понять курсу, вміння здобувачів робити висновки.

1. Підготувати реферат з анотованим списком літератури з даної проблеми (тема реферату – за вибором студента).

Реферат – це коротке викладення основних положень вчення, наукової чи навчальної проблеми у письмовому вигляді. Реферат готується на основі аналізу декількох джерел інформації, зміст яких вільно і компактно викладається у доступній для розуміння формі.

Підготовлений у письмовому вигляді реферат оформляється розбірливим почерком (або друкується), на окремих аркушах паперу формату А-4 із відповідною нумерацією сторінок згідно плану, розробленого студентом самостійно. Його обсяг складає 10-15 сторінок. Реферат повинен мати характер самостійного опрацювання запропонованої літератури.

Вимоги до реферату: визначити об'єкт і мету дослідження; добрати відповідну літературу; передусім з'ясувати, яка література існує із запропонованої тематики (за алфавітним, систематичним, тематичним каталогами знайти необхідну літературу); працюючи з книгою, вивчити те чи інше питання, яке потрібно висвітлити; критично проаналізувати її зміст; обрати інформацію необхідну для написання реферату; скласти план реферату (міститься на початку роботи); структурувати текст реферату (виділити розділи, пункти тощо); написати вступ, висновки; скласти список використаної літератури (міститься наприкінці реферату).

11. Методи навчання.

МН01 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН02 –практичний метод (практичні заняття);

МН03 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН04 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН06 –самостійна робота (розв'язання програмних завдань);

МН07 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

12. Методи оцінювання.

МО1 –екзамени;

МО2 –усне або письмове опитування

МО3 - колоквіум,
 МО4 –тестування;
 МО6 – реферати, есе;
 МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
 МО8 –студентські презентації та виступи на наукових заходах;
 МО9 – захист практичних робіт.

13. Засоби діагностики результатів навчання:

-екзамен;
 -стандартизовані тести;
 -аналітичні звіти, реферати;
 -презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Код компетентності і (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 09.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	РН 06	Розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі; розуміти основні філософські категорії та поняття.	МН 01 МН02 МН03 МН04 МН05 МН06 МН07	МО1 МО2 МО3 МО4 МО6 МО7 МО8 МО9
		РН 16	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і	МН 01 МН02 МН03 МН04 МН05 МН06 МН07	МО1 МО2 МО3 МО4 МО6 МО7 МО8 МО9

			професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.		
ЗК 10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. :	РН 16	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.	МН 01 МН02 МН03 МН04 МН05 МН06 МН07	МО1 МО2 МО3 МО4 МО6 МО7 МО8 МО9
СК 07	Здатність провадити професійну діяльність для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту.	РН 06	Розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі; розуміти основні філософські категорії та поняття.	МН 01 МН02 МН03 МН04 МН05 МН06 МН07	МО1 МО2 МО3 МО4 МО6 МО7 МО8 МО9
		РН 16	Вербально і невербально спілкуватися з особами та	МН 01 МН02 МН03 МН04	МО1 МО2 МО3 МО4

			групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.	MH05 MH06 MH07	MO6 MO7 MO8 MO9
--	--	--	---	----------------------	--------------------------

14. Критерії оцінювання результатів навчання.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє			

			допущені помилки, кількість яких незначна			
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язков	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного			

		им повторним вивченням дисциплін и	розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			
--	--	--	---	--	--	--

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ та оцінка за екзамен.

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота, кількість балів					ІНДЗ	Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		20	40	100
Модульний контроль -10			Модульний контроль-5				
T1	T2	T3	T4	T5			
5	5	5	5	5			

T1, T2... T9 — теми змістових модулів.

16. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення дисципліни представлено в системі Moodle та складається:

- Робоча програма навчальної дисципліни, силабус.
- Опорний конспект лекцій.
- Матеріали для практичних занять.
- Завдання до самостійної роботи.
- Завдання для здійснення модульного і підсумкового контролю знань.

17. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Українці як етнос: історичні корені українського народу.
2. Створення перших державних утворень на українських землях.
3. “Руська Правда”, її історичне значення.
4. Галицько-Волинське князівство та його роль в українській історії.
5. Захоплення українських земель іноземними поневолювачами в XIV ст.
6. Політична та соціально-економічна еволюція українських земель у складі Великого князівства Литовського.
7. Польсько-литовське зближення в кінці XIV–XVI ст. та його наслідки для України.
8. Роль та місце люблінської унії в Українській історії. Берестейська церковна унія та її наслідки для українського суспільства.
9. Козацько-селянські виступи кінця XVI – першої половини XVII ст.

10. Виникнення козацтва і його роль в українській історії.
11. Запорізька Січ: виникнення, устрій і місце в українській історії.
12. П.Сагайдачний – історичний портрет.
13. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. під проводом Б.Хмельницького: причини, характер, рушійні сили та періодизація.
14. Характеристика першого етапу Визвольної війни. Зборівський договір.
15. Зовнішньополітична діяльність Б.Хмельницького, його роль в розбудові Української держави.
16. Переяславська рада і Березневі статті 1654 р., їх вплив на долю України.
17. Боротьба за збереження незалежності козацької України після смерті Б.Хмельницького, І.Виговський.
18. Причини та сутність Великої Руїни (друга половина XVII ст.).
19. Національно-визвольна боротьба на Правобережній Україні та західноукраїнських землях. Гайдамацький рух, опришківство у XVIII ст.
20. І.Мазепа. Його внутрішня і зовнішня політика.
21. Обмеження й ліквідація української автономії у XVIII ст.
22. Імперська політика російського самодержавства в Україні кінця XVIII – першої половини XIX ст.
23. Відродження національної самосвідомості українського народу в кінці XVIII – першій половині XIX ст.
24. Декабристський рух в Україні. Південне товариство.
25. Тарас Шевченко та його роль в українській історії.
26. Український суспільно-політичний рух в першій половині XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство (братство).
27. Реформи 40–50-х рр. XIX ст. в Австрійській імперії, їх соціально-економічні наслідки для українських земель.
28. Валувєвський циркуляр 1863 р.: суть та наслідки для української культури.
29. Емський указ 1876 р.
30. Український суспільно-політичний рух другої половини XIX ст. Українофільство. Громади.
31. Український національно-визвольний рух другої половини XIX ст.
32. Сутність та значення реформ другої половини XIX ст. в Російській імперії й модернізаційні процеси в Україні.
33. «Братство тарасівців» (90-і рр. XIX ст.).
34. Місце М.П. Драгоманова в українському національно-визвольному русі.
35. Виникнення політичних партій в Україні (кінець XIX – початок XX ст.).
36. Револьюційна українська партія (РУП) та її роль в українській історії.
37. Револьюційні події 1905–1907 рр. в Україні.
38. Воєнні дії на території України в роки Першої світової війни.
39. Українська соціал-демократична робітничка партія (УСДРП): виникнення, розвиток і діяльність. В.Винниченко. С.Петлюра.
40. Товариство українських поступовців (ТУП), його місце в українському національно-визвольному русі.
41. Відновлення української державності (1917 р.). Внутрішня і зовнішня політика УНР.
42. Українська Центральна Рада, її роль у визвольних змаганнях народу.
43. Наслідки та уроки національно-визвольних змагань в Україні в 1917–1921 рр.
44. Утворення ЗУНР та її взаємостосунки з УНР. Акт злуки 1919 р.
45. Проголошення й поширення радянської влади в Україні. Ризький мирний договір.
46. Суспільно-політичні та економічні відносини за Гетьманату (1918 р.).
47. Директорія та відновлення УНР.
48. Політика “воєнного комунізму” та її наслідки.

49. Утворення СРСР та його наслідки для українського народу.
50. “Українізація” 20-х рр. XX ст.: мета, хід, наслідки.
51. УРСР в умовах НЕПу. Розвиток ринкових відносин.
52. Організація українських націоналістів (ОУН): виникнення, програмні засади та діяльність.
53. Становище західноукраїнських земель у складі Польщі (20–30-ті рр. XX ст.).
54. Друга світова війна та Україна.
55. Десталінізація та «Відлига».
56. Дисидентський рух.
57. Розпад СРСР.
58. Українські президенти (1991- 2019рр.):характеристика періодів.
59. Революція гідності.АТО.Російська агресія.
60. Сучасний стан українсько-російських відносин. Виклики 2021 року.

18. Рекомендована література

Основна література:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. 3-тє вид, виправл.,доповн. К.: Академвидав, 2010. 688 с.
2. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Видавництво: Портал. Львів. 2021. 432с.
3. Грушевський М. Нарис історії українського народу. Видавництво: Клуб Сімейного Дозвілля. Харків. 2021. 576с.
4. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків. Видавництво: Клуб Сімейного Дозвілля. 2021. 512с.
5. Плохій С. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі. Київ. Видавництво: Критика. 2017. 456с.
6. Січинський В. Чужинці про Україну. Видавництво: Центр учбової літератури. Київ.2021. 254с.
7. Яковенко Н. Дзеркала ідентичності. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI - початку XVIII століття. Видавництво: Laurus. Київ. 2012. 472с.

Додаткова література:

1. Декларація про державний суверенітет України. Історія прийняття, документи, свідчення / Асоц. нар. депутатів України ; [ред.: Яків Зайко (відп. ред.) та ін.]. Житомир : Рута, 2010. 865 с.
2. Каганов Ю. О.Конструювання «радянської людини» (1953–1991): українська версія. Запоріжжя : Інтер-М, 2019. 432 с.
3. Луняк Є. Минувшина України в романтичних історіях. К. :Книга, 2011. 708 с.
4. Косенко Л. Козаки. Лицарський орден України. Видавництво: Школа. Київ.2008. 608с.
5. Остафійчук В. Ф. Історія України: Сучасне бачення. Київ: Знання-Прес, 2006.422 с.
6. Нагорний Є. В. Становлення та розвиток інституту громадянства України (1917-2007 рр.): монографія / Є. В.. Нагорний. - Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. 186 с.
7. Нариси повсякденного життя радянської України в добу непу (1921–1928 рр.): Колективна монографія / Відп. ред. С.В. Кульчицький: В 2 ч. Ч. 1. К.: Інститут історії України НАН України, 2009. 445 с.; Ч. 2. К.: Інститут історії України, 2010. 382 с.

8. "Пакти і Конституції" Української козацької держави: до 300-річчя укладення / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Держ. арх. служба України, Центр. держ. іст. арх., м. Київ ; [відп. ред. В. А. Смолій ; упоряд.: М. С. Трофимук, Т. В. Чухліб]. Вид. факс. Л. : Світ, 2011. 440 с.
9. Пиріг Р. Я. Українська гетьманська держава 1918 року: іст. Нариси. Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. К. : Ін-т історії України НАН України, 2011. 336 с.
10. Рух опору в Україні: 1960-1990: енциклопедичний довідник. Музей-архів і документаційний центр укр. самвидаву при вид-ві "Смолоскип". К.: Смолоскип, 2010. 804 с.
11. Слабченко Є. А. Дипломатична історія України. Київ : Кліо, 2016. 493 с.
12. Смолій В. А. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.). К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2009. 447 с.
13. Україна: герби та прапори / [авт. проекту та упоряд.: В. Г. Кисляк, О. А. Нескоромний ; редкол.: Ю. С. Ганжуров та ін.]. - К. : Парламент. вид-во, 2010. 451 с.
14. Шкільник М. Україна у боротьбі за державність в 1917-1921 рр.: спомини і роздуми / Михайло Шкільник ; упоряд., [авт. вступ. ст.] Владислав Верстюк. Київ : Кліо, 2016. 511 с.
15. Шудря М. Лицарі булави: розповіді про укр. Гетьманів. Київ : Велес, 2015. 236 с.

19. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua>
2. <http://history.org.ua>
3. www.memory.gov.ua/
4. <http://www.konspect.com> - Навчальний портал «Готуємось до занять»
5. <https://ed-era.com/projects/znohistory/>